

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
belső farkasutcában 81 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. vasárnap, kedden, csőtörtökön és szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. 6. Hirdetési ár: négyzetes sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr. Hirdetési ár: minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Erdély tervezett területi feldarabolása főleg Aranyos székelységekre vonatkozólag.

II.

Azokon kívül, mik Aranyosszék autonómiaja védelme körül előbb elmondattak, vannak még több sajtósági viszonyok, melyek kapcsolatilag a már fölfejtettekkel, csaknem kétségtelen biztosítást nyújtanak a felől, miszerint a mint szinte hatszázad zivatarjai között megöröztette a magyar alkotmány e székely municipiumot: úgy fenn fog az állhatni, míg Magyarhon és annak alkotmánya, míg a magyar és annak édes testvére a székely nemzetek fennmaradandának.

Aranyosszék alakított Tordamegye földének egy részecskéjéből, az Aranyos és Maros folyók között, mely a tatárdúlás miatt pusztán maradt. Letelepédvén itten a kir. adományozás által tulajdonosokká lett kézdi székelyek, elhozta ide őszkeikből családjaikat, s azokkal együtt nemzeti szokásaikat, hagyományait, intézményeit; átültették törvényeiket, személyi és vagyoni jogviszonyaikat; közigazgatási és törvényszolgáltatási szerkezetük lényegét és alakját; egy szóval: alkottak ez új birtokukon egy kis külön álló, de az anyaországgal egybefüggő s azt kiegészítő Székelyországot. És mindezeket az országos törvényhozás, annyi idők során keresztül, szentesítette, védte és előmozdította.

Igy lett, hogy ezen külön terület nem maradt bekebelezve Tordamegyében, hanem önálló hatósággá emeltetett, és pedig nem magyarvármegye, hanem székelyszék nevezet alatt. Tisztei, törvénysekei nem a megyék, hanem a székelysekek szokása szerint, fő- és alkirálybírák, dultók, derék-, viceszék elnevezést nyertek. A nép nemes volt, nem pénzül, hanem vérről fizette adóját; javait a székely örökösödési törvények szerint osztotta; azok nota esetében nem a koronára, hanem az örökösökre; ezek hiányában, valamint magszakadaskor is, a szomszédra szállottak, nem levén jus regiumnak helye stb. stb. Aranyosszék egy zászló alatt insurgált a több székelysekekkel, egy sorban csatáztak a harczmezőn; a hongyuléseken egy sorban ültek főkirálybírák, követeik; egy sorban jelennek meg neveik az országos végzéseken és okleveleken.

Ennyi történelmi és törvényes jogalapot, ennyi azonos intézményeket nem lehet egy tollhúzással keresztül vonni. Ugyanazért hiszem, hogyha egykor a hatóságok célszerűbb berendezése, de nem az ország nemzeti területekre való szakgatása, mely soha sem lehető, az országos törvényhozás asztalára kerül, nem fogja ignorálni a törvényhozó ezen Aranyosszék önállósága fenntartása mellett szóló erősségeket; valamint azt is hiszem, hogy a székely nemzeti kapcsolata és jogazonossága nem fog megszüntetni; annyival kevésbé pedig, minthogy maga idejében a tekintélyes anyanemzet is fölemeli hatalmas szavát, azon tagjának elmetzése ellen, mely az ő csontjából való csont és vérből való vér, és nem engedendi oly könnyen kitörletetni szemét álltal, ha — a mint a kérdéses tervezetben áll — mostani 5 törvényhatósága helyett hatot csinálnak, Csik és Háromszék két-két részre való szakításával.

Az, hogy Aranyosszék távolacska és különválva áll a testvér székelyhatóságoktól, nem ok a végképeni megsemmisítésre, vagy a székelyföld sorából kiűzésre; mert az eddig is éppen azon távolágban, és az igazgatásnak minden hátránya nélkül állott fenn törvényeink védelme alatt. És éppen a királyföld emelhet e tekintetben legkevesebb ellenet; minthogy Besztercevidéke még távolabb, elszigetelve fekszik a királyföldtől, kiváltságlevelébe sincs befoglalva, s a történelmi nyomozódások szerint nem is egykoru telepedés, és nem is egy fajú nép, dialectusa sem levén azonos; és mégis mint a királyföld tagját, kiegészítő részét különálló autonómiában védte meg apáink, s mint ilyet kívánja megtartani az ábrándos tervezet is, és szerintem igen méltán, igen törvényesen teszi; csak az a nagy következtetés, hogy Aranyosszéknek más szemmel nézte az igazat.

Vagy talán a kisebb terület és népszámból vette a dícsért tervező, és merítik az erősséget a megsemmisítésre azok, kik e tekintetben oly könnyedén páleztát törni akarnak Aranyosszék létele felett. De ez csak ökológiajuralombeli eszme; mert a polgárosult világban nem mérlik az egyenjogot a jogosítottak rőf vagy font szerinti mekkoraságától. Itt az egyszer már szentesített egyenjogot, a személyre, úgy a testületekre, hatóságokra és országokra nézve védi a törvény, vagy szerződés a szerint, a mint a jog egyikből vagy másikkól vette eredetét — tekintet nélkül arra, mily külterjedelmel bír a jogosult. A kis Svájcznak az az önállási joga van biztosítva a nemzetközi törvényekben, a mi az óriási muszka birodalomnak. Hány van az osztrák örökös tartományok közül kisebb mint Pestmegye; és mégis még a centralizáló kormány sem akarta a történelmi jogalapok szétválásával azokat összeviszsa annectálni, mediatisálni, és nagyobb darabokat alkotni, hanem meghagyta a külön országokat; pedig annyi csakugyan áll, hogy könnyebb lenne kevesebb számú országgyűléssel szemben kormányozni. De nem is oly kicsi Aranyosszék, hogy az ezután is ne foglalhatna egy kis külön kört Magyarhon földabroszán, tevéen az 6 □ mérföldet 22 hely 21,000 lakóval. Svájcznak két cantonia — Uri, Zug — kisebb mint Aranyosszék; ez van akkora mint az egyik Hohenzollern, és háromszorta nagyobb mint a Lichtensteini külön álló német fejedelemség. Tervezőtől elleneinkkel a királyfölddel szembe pedig az arány azt mutatja, hogy a királyföldön a jelenlegi határok között 3 törvényhatóság: Sz.-Sebes, Szerdahely és Ujgyház kisebb; 2 hatóság Köhalm, Szászváros csaknem akkora mint Aranyosszék. És magában az új tervezetben is Sejk — új név! — és N.-Sink kevesebb népszámmal vannak octroyálva.

Ha eleink, midőn a hatalom talán nagyobb mértékben kezeik között volt, mint tervezető szomszédaink azt most maguknál lenni hiszik, egy vagy más mellék tekintetéből ily feldarabolási eszméktől ragadtattak volna meg, mily könnyen és pedig nem minden alap nélkül mondhatták vala: „A közigazgatás szélszerűbb halad kevesebb törvényhatóságokkal; a királyföld kiváltságlevelében csak egy comitatus van biztosítva, azután lett belőle kettő; az egész föld alig akkora, mint kétszer Kolosmegye, tehát ezennel két comitatusra alakittatik in perpetuum; Besztercevidéke — mint most tervezetik Aranyosszékkel — a szomszéd megyékbe visszakebelezetvén.” — És ezt eleink nem tették, hanem szabad kezét engedtek a királyföldnek, és mindig védelmezték institutioit; még több kimélettel jártak el irányában, mint a székely nemzettel szembe, melynek maig is fennálló neveik szerint létezett:

Maros, Keresztur, Bardocz, Udvarhely, Miklós-vár, Seps, Kézdi, Orbai, Fel- és Al-Csik, Gyergyó, Kászón és Aranyos, összesen tehát 13 székeiből, melyek pedig nagyobbak voltak a királyföld hatóságainál — csak 5 különálló széket alakítottak. Jó lenne ha az effélékre visszaemlékezne a tervezők mostani hatalmi állásukban!

Még azzal sem látom indokolva Aranyosszék kiűrését, mintha most kevesebb törvényhatóságot céloznának alakítani, közigazdálkodás szempontjából; mert ugyanis a kevesbbitést leginkább a királyföld területén létező, és minden tekintetben azonos institutioval bíró kis hatóságok összesítésével lehetne, a fennálló viszonyok kevesebb sérelmével eszközölni; de úgy látszik ottan még szaporítani kívánják a hatóságok számát; s átalálban el van térve a közigazdálkodás elvétől az egész tervezetben, midőn az eddigi összes 25 hatóság helyett (Naszódra nézve a törvényhozás szentesítése hiányzik), együtt 35 közigazgatási terület alkotása céloztatik, és így tizszel több mint van jelenleg; mi már magában jelentékeny tétel a költségére nézve, a mai deficités nyomoruságos időben. Nem értem tehát megint: miért kell Aranyosszék elűrését, midőn az eddigiek mellé még 10 új törvényhatóságnak kell születni.

Fejér M.

Statistikai jegyzet.

Egyik nagy érdemű magánunk által hozzánk intézett levélből érdekesnek tartjuk a következő sorokat közre adni:

A 27 dik „Közlöny“-ben olvasván az újra boldogító felosztást, némely számításat tettem, mit valamelyik cikkében tán felhasználhatna. Biel szerint a németek és szászok száma 1855-ben tet 192,482-t, ezen összeghez a mostani felosztásban 5% adtak hozzá, így stult ki a 202,106 szám. Ugyanis Biel a magyarokat 536011-re tette, de itt már nem adtak hozzá az 5%-ot, hanem 648 hijával levontak 1 1/2 % tett tán azért, hogy a magyarok nem oly szaporá nemzet, mint a szász.

Hogy pedig a szászok magunkról el nem felejtkeztek az 1854-beli népszámitásban, melyet Biel is használt fel, csak egy néhány példát akarok felhozni oly falukból, hol nagyobb része szász, vagy mindenesetre egyrésze.

Az egész falu lakossága 1854. — 1857-ben.

	népszámitás.	népszámitás.
Kisszöllös	701.	686.
Sz.-Szt.-Iván	571.	560.
Sz.-Örményes	937.	919.
Czikmántor	853.	846.
Sz.-Nádas	1362.	1300.
Hétur	1127.	1118.
Kund	605.	561.
Pocstelke	439.	422.
Hosszuaszó	1698.	1327.
Bajom	1531.	1504.
Szépmező	922.	825.
Sz.-Vesszős	944.	895.
Összesen	11690.	10963.

S így négy év alatt nem hogy gyarapodtak volna, hanem 727-el apadtak, azt vélem más vidékeken is hasonló arány van.

Közép-Szolnokvármegye — Zilah, febr. 22.

Legelőbb is bocsanatot kérek levélírói hanyagságomért. Február 1. 2. 3. dika körül történt az új tisztí kinevezés e következőképpen:

Központ. I. II. sod alispán nincs.
Főjegyző: Filep György, volt cs. hivatalnok, a zsiói járásban volt követjelölt.
I. sod aljegyző: Czibenczki András, volt cs. segéd-hivatalnok. II. sod aljegyző nincs.
Házi pénztárnok: Viski József, volt alk. táblabíró.
Főorvos: Bereczki Károly. Alorvos: Fekete Dániel, volt alkotmányos orvosok.
Főmérnök: Éltető Elek, volt alk. főmérnök.
Főtűgyész: Diószegi Lajos. I. sod altűgyész: Dombi József. II. sod altűgyész: Frink Todor.
Igtatók: Török József, Bálint György.
Pénztárnok nincs.
Levélárnok: Szakács Ferencz, volt alk. levélárnok.
Zsiói járásban. Főszolgabíró: Zoványi Imre, az alkotmányos világ előtt városi kapitány.
Alsószolgabíró: Gergely Sándor, volt alk. szolgabíró; Viski Zsigmond, volt alk. 2. sod aljegyző.
Esküdték: Nagy Elek, Pap János, volt alk. esküdték; Osváth Elek, volt helységi jegyző.
Csendbiztos: Sári János, volt pandurhadnagy.
Szilágy-Csehi járásban. Főszolgabíró: Kézsmárki Elek, volt cs. hivatalnok.
Alsószolgabíró: Pap János, volt alk. szolgabíró; Pap György.
Esküdték: Hadviger Ernő, Koricsánczki Ferencz, Nagy István.
Alorvos: Fischer Adolf, volt alkotmányos alorvos.
Csendbiztos: Pap Sándor.
Tasnádi járásban. Főszolgabíró: Buttyán Miklós, privát ember.
Alsószolgabíró: Alfai Samu, Teleki Lajos.
Esküdték: Pap Péter, Kovácsi Albert, egy hely nincs betöltve.

Főorvosok: Csencs Ferencz, volt főorvos; Kolbai Ferencz, volt alorvos.
Pandurhadnagy: Kukk János, szopori esperes fia.
Törvényszéki ülnökök: Gergely Sándor, Lugosi Boldizsár, Szarka Sándor, Mezey Sándor, Czicze János.
Itt az új tisztikar még csak a maga csonka voltában. A román elem is szépen van képviselve, mint látszik.
A városi tisztviselők lemondása elfogadtatott, mint halloztam újonnan így lenne szervezve, körülbelül így is lesz: Polgármester: Polgár Lajos. Kapitány: Kis Lőrinc. Telekbíró s főjegyző: Veres Kovács János. Senatorok: Lőrinczi György, Zakariás János, Ábrahám Gábris, Pap József.
Az unjonczosai előkészülete, az ifjak összeírása elkezdődött. Az 1862-diki adót kérik, ámbár a 61-diki sincs egészen felekezválna.

A hangulatot ugyszólván meghatározni nem lehet. Különböző körökben különböző bizonyos saibadság, lehangoltság húzódik át a társaság minden rétegein. Az egész farságon bál nem volt. Balogh színész társasága működik. Nem dícsérem, nem gyalázom. Hagyjuk békében tapadni a nyikorgó deszkákon. Vidéki társaság. A vidéki színészet is egy életmód, élnek úgy, a hogy lehet. Eljárásnak egy rémdramát, vagy egy francia vígjátékot. Kinek tetszik sir, kinek tetszik kacag rajta.

Aranyosszék, febr. 20-án 1862.

A székely földön régi elnevezés szerint ma is úgy hívják a koldust: cigány, bár mely nemzeteli is az. Ezen elnevezés arra mutat, hogy régen itt mi nálunk nem koldult más mint a cigány. Hát ma? Ma már a mint a napi jelenetek mutatják, cigány, oláh, tót, zsidó, német s Isten tudja még hányféle nemzetbeli használja a koldulás mesterségét, s különösen ez idő szerint tót atyáinknál nem kis reprezentatívál. Kérde valaki, hogy jönnek oly számban minden évben ily meszsze? Nem jönnek egyszerűen többször, mert a ki már egyszer bevergődött, nyáron át valamely itveg- vagy téglavető gyárban dolgozik s mert nyáron át dolga bérét fel is sligovicázza, téiben családostól koldulni indul. E már tapasztalt igazság. S épp ezért tót atyáink fiai között látunk sok ép, munka tehető embereket koldulni. Vajon ezt, a nem alkalmatlankodással járó koldulást nem lehetne-e felsőbbbségi közvetítéssel megakadályozni? És a keblt szegényekre nézve nem állíthatna-e minden faluközönség egy-egy jótékony intézetet, a mi által a maga keblt szegényeit táplálhassa? Így meglennék óva azon kellemetlenségtől, a mit sokszor nem egy ép, erős részeség koldus siránkozásával okoz. Felsegíteni a szűkölködőt, s letérlelni a nyomorultnak könyvét: keresztényi erény, de a naplopók koldulása csak bosszúság és botrány.

Mig politikai életünkben a legnagyobb szélesend van, addig e hó 18-dikáig folyatosan deresen tartó tél már most kezd enyhébb napokba át változni, s a félsingnyi magos hó olvadozni.

Videkünkön e hosszú farsangon egyetlen egy táncestély sem történt.

Gabonánk, szénánk fogytán van, pénzünk sem örvend a legjobb lábnak. A tordai piacon a gabona ár váltóban ez: Tisztabuzának kis vékája 5 ft. Elegy 3 fr. 50 kr. — 4 fr. Róz 3 fr. 30 kr. Törökbuza 3 fr 15 kr. Krumpli 2 ft.

O r b ó k F.

Szászváros, febr. 21-én, 1862.

Tegnap délelőtt a városi község képviselő testülete gyűlést tartott. Tárgya a szász hetes bizottmány munká-

lata felőli véleményadás volt. A képviselők nagy többsége a tárgyat sokkal fontosabbnak tekintvén, mintsem hogy arról rögtön véleményt lehetne adni, annak minden oldalról megfontolására 24 órai időhaladékot kértek. Minthogy ugyan e tárgyan, az napra székgyűlés is vala hirdetve, abban a városi communitás is részt veendő, megválasztá a szokásos hat tagot, de azon utasítással, hogy véleményüket függeszték fel.

Délelőtt 11 órakor a székgyűlést a királybíró megnyitotta, a gyűlés főnemlített tárgyat közölte, melyre a szék 13 falujának 26 követe egyhangulag odanyilatkozott, miszerint a hetes bizottmány munkálatjában foglalt kérdések s javallatok nem a szebeni szász nemzeti, hanem az összes ország gyűlése elébe tartozván, azokhoz szólni nem kíván.

Mai napon délután 2 órakor a városi communitás székgyűlést újra, végleges nyilatkozatát megteendő. Jelen volt 10 ref., 3 cath., 5 g. e. és g. n. vallású s 8 evangélicus képviselő. Tízszes vitaközös keletkezett, de mely azval végződött, hogy a többség 17 tag, a hetes bizottmány munkálatját — éppen mint a székgyűlése — félre vetteti s az abban foglaltakat az országgyűlés elébe tartozóknak véleményezte.

Mely határozattal szemben a 8 evang. és 1 cath. képviselő a gyűlésben kijelentette, hogy írásban fogalmazandó ellenvéleményt fog beadni.

Bukarest, febr. 10-kén 1862.

Megesett a román nép életében nevezetes jan. 24-ke, melyen a két Dunafejedelemség jövőjének a bukaresti közönség országgyűlésen el kell vala döntenie. Alkalmast késon jut Önhöz az itt küldött egyetlen miniszterség névjegyzéke: Belügy és elnök: Catardsiu; külügy: Apostol Arsaki; Pénzügy: Princ. Alexand. Moruzzi; Hadügy: Princ. Ivon Ghika; Igazságügy: Brailoiu; Tan- és vallásügy: Bals; az ellenőrségi és közmunkák ügye ideiglen helyettesítve. De ha késtem is, elég korán jut Önhöz ama szomorú hír, hogy az unió ügy véraldozatokkal van megkeresztelve; mert a szabadelvű párt a főnebbi kormány elemekkel sehogy sem lehet megelégedve, s mint híre jár fel-

keléssel tüntetett ellene. Videkünkön most nyomasztó a levegő; a telegraf berekedt; az ellebbent hírek csak susogtatnak.

Ezelőtt pár héttel biztos forrásból sajátos hír tudomására jöttünk. Két hazánkfa Galaczon, kik ott közös ismeretség és tisztességben élnek, hetek óta egymást látogatva, buzomus időt töltöttek együtt bezárkózva naponként. Men-nél titkosabban történt az összejövetel, annál feltünőbb lett az bizonyos körökben. Volt stírgésforgás a dolog földérsítésére; még a távirda sodronyok is gyakori rezgésbe hoztak. Végre kislát, hogy egyik a másiktól angolul tanul, mire a hivatalos buzalom lelohadt. — Ehez egy Seitenstück Pitestről. Egyik hazánkfa Krajovába járt s idő közben intést kap, nehogy menete útján térjen vissza. Tebát Pitestnek tér. Egyszer csak megjelenik egy cylinder, s kérde: „Wer sind Sie?“ „S kicsoda ön?“ Kérde amaz. „Talan csak szabad ön kiletét kérdeznem?“ „Rendőr ön?“ „Nem. En N. országí tisztviselő vagyok.“ „Annál kevésbé törődöm önnel.“

Ismét szomorú példáját élte meg: mily erős oltalomban részesülnek itt egy szomszéd hatalom alattvalói. Egy rendes utlevéllel ellátott férfin, mivel az utczán fennhangon beszélt, a moldvafoksáni (még nem unio) rendőr által nyakon csipelve a rendőrházi bűdtübe vitetett, s mivel e bánásmód iránti elégtelenségét nyilatkoztatta, tovább kísértetett, épen a tömlőzbe. Már, ha minden idegennek prima vista ily könnyűszerrel lehet elbánni, köszönöm én az ilyen ótalmat, hogy a mely polizei sühedernek épen eszébe ütlik, bűnbánatmentesen elzárhasson akárkit. Itt még az utólagos elégtétel sem elég; hanem praeventiv rendszabályokról kell gondoskodni. Mert bizony, gonosztevők társaságában csak 24 órát tölteni is, semmi élvezet, sőt ily szenvedett bántalmat jóvá sem lehet tenni. Hiszszük, az illető nem mulasztja el panasztát fölterjeszteni. Ambár jelenleg a Krivec fagyálólag fudogál, Bukurestből mégis meleg napok szele lengedez; t. i. a politikai körökből. Beszélük, hogy az unióra sokkal többen gyűltenek be, mint kellene; valamint, hogy valaki hiányzik onnét, ki oda kellene. Meglássuk mit hoz a következő hír.

O. J.

TÁRCZA.

Egy román lap a „Foia“ véleménye

KÖVÁRILÁSZLÓ

„ERDÉLY TÖRTÉNETE 1848 és 1849“

(című munkájáról a)

A napokban jött kezemhez „Erdély története 1848 és 1849“-ben, melyet Kövári László írt és nyomtatott Pesten. Ez leírja az 1848 és 1849-ki magyar forradalom egész folyamát, első keletkezésétől teljes elnyomásáig, természetesen magyar szempontból. Ki figyelemmel olvassa e munkát, könnyen megismerkedhetik ezen forradalom törekvései szellemé és irányával; magának képzethet fog alkotni azon morális és fizicai erőrl, melyet az alkalmossal a magyar testvérek kifejtettek és könnyen vonhat következtetéseket és kombinációkat. Részemről megvallo, az én kombinatióm és következtetésem a magyar forradalmi harcra nézve egy nagy historikus ezen szavaira szorítkozik: „Muth ohne Erwägung der Kraft.“

Azonban nem szándékom ezen történelmi munkát fejtegetni annak tartalma, szellemé és formája tekintetéből; csakis a fennidézett munka azon igazságtalan érintéseit kívánom megezőfolni, melyek legközelebből érdeklik a románokat és azok jelesb férfait. Ezt tenni leginkább az igazság érdekében határozom el, nehogy az utókór-kénytelen legyen a hisztóriai tettek közé oly tetteket és czélzásokat sorolni, melyek sohasem történtek, és melyek csakis említett író elmeszülmenyei, és hogy valamint mi jelenben, úgy az utókór is tudja meg, mennyit érnek a magyar történelmi íratok, és hogy mennyiben érdemelnek hitelt a régiebek is, melyeket magyarok írtak és főképpen melyek minket románokat érdekelnek.

Ugy látszik, hogy az „Erdély története 48 és 49“-ben írója K. L. ur általában nem ismerte férfainkat, kik azon nemzetiségi mozgalmak idejében szerepeltek, nem ismerte azok képességét, nem ismerte azok jellemét és törekvéseit és mégis szabadságot vesz magának azokat ecsetelni és jellemzeni, természetesen minden következtetés, minden alap nélkül, rövidben mondva: az igazság legkisebb nyomozása nélkül.

T. K. L. ur! semmi se nehezebb és kényesebb a világon, mint azon embereket, kik valaha egy nemzet vagy nép élén szerepeltek, azaz: a historiai személyeket jellemzeni, az igazságos történetírónak, ha nem akarja, hogy jelleme és hiteliségi tekintélyére árnyék vonuljon, nagyon ügyelnie kell, hogy mindazok miket az utókórnak, mint megtörtént dolgokat akar hátrabagyni, a legalaposabb érdek nélküli és hitelen okmányokra legyenek fektetve. Ezt K. L. ur a mi embereink jellemzésénél nem vette tekintetbe, sőt merem mondani, hogy nem tudom szászszándékos tudatlanságtól — hogy ne mondjam: rossz akaratból — a közönségnek a mi legjelesebb férfainkrol oly jellemzést hozott, mely csakis egy nagyon felgyuladt és elfogult fantasia teremtménye lehet. Sőt állításában magamagának ellentmond. Így p. o. az 54. és 55. lapon a nyugati havasok háseről beszélve, azt így írja le, mintegy ész nélküli, mivelttség és tudománytal nem bíró írástudatlan férfit, mint a ki nem bírva szónoki tehetséggel, nem gyakorolhatott befolyást a nép fölött sat. b) továbbá olyannak írja, mint a ki tulajdon helyzetét politikai szempontból nem helyesen fogta

fel, a ki a nép érdekét nem ismervén azt tévutra vezette sat. S később csakugyan K. L. ur más helyt a 112-dik lapon ugyan e havasi hősről egészen másképpen nyilatkozik, itt a következőket írja: „Jank A., a havasok ugynevezett királya, ki hogy nemzeti érdekből fegyverz fel a havasokat, hogy nem önéreket vezérle, tanusítja az: hogy a magyarok legyőztetése után vonakodott fegyvert letenni, míg a császáriak nemzetének tett ígéreiteket nem valósítják; s mert nem tevék, semmi jutalmat sem fogadott el.“ Ezen ellenmondás oly feltűnő, kézzel fogható, hogy szűkségtelen fejtegetése és bebizonyítása! A ki egy népet nemzeti érdek és nem önérekből fegyverkezett fel; egy férfi, a ki nem akarta letenni addig a fegyvert, a mig a nemzetének tett ígéretek nem fognak bevalótni sat. egy ily férfi — kérdem önt — nem ismerte e saját helyzetét, népe érdekeit, avagy nincs-e annak miveltsege? Ime a combinatio és következtetés!

Ugyancsak K. L. ur a 111 és 112-ik lapon a szebeni román bizottmányt egy platoi respublika kormányával hasonlítja össze és azt mondja, hogy ezen bizottmányt kevés alkalmas embereket számlált. Kevésével alább pedig azok jellemzésébe is bocsátkozik, s ezen bizottmányt elnökével beszélve kicsinylőleg, azt mondja róla, hogy a többek közt, mivel igen kökettirozott a muszkákkal, elmozdított a balásfalvi tanárságtól, még tovább megy s ezen férfunkat összehasonlítja a cynicus Diogenessel. Látja K. L. ur, szenvedélye józan ítéletét sötétítette, s azon szélsőségre esapott, hogy a közönségnek egy oly ítéletet mondjon, egy oly neves tulajdonokkal bíró férfunk, melyeket ő távolról sem érdemelt meg. Uram! nem tudom ismeri-e ön személyesen, ezen nektünk oly kedves férfit? nem tudom figyelemmel kísérte-e ezen a nemzete javát szívén hordozó, az egész emberiség és hazája boldogságát ohajtó férfunk életét és léptét? De ugyhiszem, hogyha csak néhány vonást ismert volna ezen férfin nemes tulajdonságaiból, ambár uraságod tízes nacionalista, ha szintén haragudott volna is reá, mindazáltal legalább a lelkiismerete nem engedte volna, hogy ilyképpen qualificalja és pedig nyilant — az ön utókórja emlékében. — Hiszszük azonban, hogy ő sem fogja restelni önnel számolni aziránt, hogy mimódon kellessék történelmet írni.

Miután K. L. ur ezen bizottmánynak még két tagját ismerteti, a többiekrol azt mondja: „a bizottmány többi tagjai addig ismeretlen quantitasok?! Azután hozzá fog a néprevetők (prefecti) jellemzéséhez, ugyan a 112-ik lapon hűstinket így jellemzi: „Axente Severu görög-nem-egyesült hitt lelkész, Leményi által Balásfalváról eltávolítottván, a maréziusi napokban tért vissza Oláhországból. Ime a levegőből vett és mesékre alapított hisztóriai adatok! Most tehát mily érveket fektethetünk egy ehez hasonló történelmi munkára.

Látja K. L. ur, az ön tévedésének egy más bizonyítványa.

Habár az önk constitutionalis sistemája szerint a mint az 1848 előtt gyakoroltatott, nagyon nehezen emelkedhetett vagy egy román a mivelttség bizonyos fokára, mivel száz és ezer akadályok állottak elejébe, mint oly egyén, a ki közlebebről és hiszem hogy jobban ismerem azon férfikat, mint ön, biztosíthatom, hogy ön nagy tévedésben van, mivel azok miveltségben, tudományban és más tekintetben is bármikor mérközhettek az önk legjelesebb férfival is. Következőleg semmi áron sem érdemelték azon bal ítéletet, mely csakis az ön találmány elméjében leli alapját.

Ha valamely történetíró — s következőleg ön is — a historiai okmányok és adatok kiválasztása és felhasználásában csakis ennyi figyelem- és tekintettel jár el, bizonyára egy oly munkára, mely hasonló okmányok alapján készült, nem lehet elmondani, hogy az az igazság bizonyítéka, mivel valósággal megtörtént tényeket sorol elő, melyek reánk nézve csakis makulatura.

A Daco-Romania eszméje is nyugtalanítja önt, uram, erre nézve az ön s önhöz hasonlóknak megnyugtatóra csakis

annyt mondhatok, hogy a román fejből nem akar szelmalmot csinálni, mert ő tudta 48-ban és tudja most is, hogy oly tervek- és képzeldésekkel álmodni, melyek soha sem létesülhetnek, csak ostobaság és oknéküli fejtorás. A román esze nem reptél a levegőben; ő ismeri helyzetét, tudja és átlátja szükségét is. Ö önkkel egyetemben akar ezen földön élni, ohajtja azonban az igazságot, és nemzetiségi jogainak tekintetbe vételét a többi benlakó nemzetekkel egyenlő alapon; ekkor ő sorsával ki lesz békítve s önk s az egész álladalom meg leendnek vele elégedve.

Az a mit ön a 109. lapon mond, hogy 1848-ban a románok czélya volt a magyar értelmiség tökéletes kiirtása; ez uram, engedjen meg, hogy azt kell hogy mondjam: csakis az ön heves képzeldésének szüleménye. A románok kitűdtek a trón, nemzetiség és tulajdon hazájok függetlenségéért. Ök, uram, akkor is csak azon javakért küzdöttek, a melyekért most is küzdenek mindnyájan egy gondolatban, tollal — az ész fegyverével.

És ha a nemzetiségi harcok folyama alatt történetek is kibágások, öldöklések, az ilyen kivételes időkben nemcsak különféle nemzetek, de sőt ugyanazon nemzet fiai közt is megtörtént. Hogy ne menjünk tovább, csakis az 1789—792. francia forradalomra utalunk. Vajdon nem történetek-e ott ugyanazon egy nemzet fiai között kegyetlenségek és gyilkolások, a még sokkal irtózatosabbak és félelmesebbek, mint mi nálunk. Továbbá emlékezzünk vissza csak az 1514-ben történt ugynevezett Dózsa-forradalomra. Vajdon az önk népe és középosztályu nemessége nem vitte-e véghez a leghatalanabb kegyetlenségeket a magyarországi papság és nemesség ellen, ambár ugyanazon vérből valók voltak? És mégis ezen forradalom szomorú következményeit az erdélyi románok érezték leginkább, ambár ök meglehet arról mitsem tudtak. Látja, uram, ezen s ehez hasonló jó következmények báromlottak a mi románainkra az önk nagy Magyarországból.

S ha szintén követtek is el a románok 1848-ban szemben a magyarokkal némi kegyetlenségeket; a magyarok sem maradtak semmiben adósai, és hogyha mérlegelni kezdenők, hogy ezen tekintetben melyik rész a bűnösebb, inkább hogy az ön nemzetsorsosai részére hajolna a mérleg nehezebb része, mint a kik a kezdők voltak. Elfelede-e K. L. ur a tordai gyűlést, a hol éppen az önk értelmisége összeesküdt a miénk ellen, oly tény, melyet minden gyermek tud. a)

Azonban feledjük örökre ezen mind az önk, mind a mi részünkre nézt szomorú emlékeztető időket. Keressük inkább az eszközöket, melyek által legalább jövőre tartós testvériességet alakíthassunk. Mert a végzet úgy rendelte, hogy együtt lakjuk ezen közös és szép hazát; és hogyha boldog nemzetiségi életet akarunk élvezni, előbb vagy utóbb testvéri egyetértést kell eszközölnünk. Az én véleményem szerint ennek elérésére a legrövidebb eszköz ez: tiszteljék kölcsönösen egymás nemzetiségi, politikai és nyelvbeli jogait, rövidben: a mit nem szeretsz, hogy mások veled cselekedjenek, te se cselekedd azt másokkal. Ez legyen minden nemzetiségi teendők jelszava, akkor jól lésszen dolgunk. Vannak még gyakran említett munkában a románokkal szemben más alaptalan állítások is, melyekre kitérni jelenleg sem időm, sem körülményeim nem engedik. Csakis a románok 348 és 49-ki nemzetiségi mozgalmának egy historiai okmányok- és eredeti adatokra fektetett hű leírása czáfolhatná meg ezen állításokat. Mi hiszszük is, hogy a nemzeti társulat bizottmányának gondossága és buzgalma folytán minél hamarabb meg fog történni. Ezeket csakis azért juttattuk világ elé, hogy férfaink figyelmét ezen munkától vonjuk el.

Balásfalva, dec. 11-kén, 1861.

T. V. R.

a) Igen ohajtánók, hogy a gyűlést, mely a magyarok előtt ismételten, referens ur bővebben ismertetné. Szerk.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Szombaton, március 1-én Pauli Rikhard jutalmul itt először adatik: „A vindsori vignők,” vigopera 3 felvonásban, Schakespeare hasonnevű vigjátéka után irta Mosenhal, zenéjét Nicolai.

— Színházunkban a magyarországi vízkárosultak javára az igazgató által rendezett előadás felejtővel 46 frtot eredményezett, mely összeget Pollinus igazgató Pom-péry Jánosnak, a „Magyarország” szerkesztőjének másnap regglen felküldötte.

— Bognár Vilma „Dobó Katicza”-ban fog először fellépni. Színházunknál jelenleg „Fortunio dala” eredeti jeles operettet fogják betanulni. Ezen operettben Bognár Vilma a pesti színpadon, mint Friquet, a szó teljes értelmében furorát csinált.

— A szász nemzeti gyűlés — a „H. Ztg.” szerint — folyó hó 27-dikén kezd meg a hetes bizottság előterjesztvénye feletti vitákat. Figyelemmel fogjuk kísérni.

— Brassóvárosa és vidéke communitiesának f. hó 20-dikán tartott ülésében a hetes szász bizottság javaslatát illetőleg egyhangulag határozott, hogy miután a szász nemzeti gyűlés eleitől fogva csak a szász nemzet belügyeinek rendezésével foglalkozhatott alkotmányoszerűleg, s erre nézve törvényt csak a fejedelem jóváhagyása mellett hozhatott; miután a szász nemzeti gyűlés nincs jogosítva más testvéreket kötelező törvényt alkotni; miután egész Erdélyt illető közügyi tárgyalásának illetékes helye az erdélyi országgyűlés; miután a bizottsági előterjesztvény nem szorított csak a szász területre, hanem egész Erdélyre vonatkozó törvényjavaslatot foglalt magában; végre miután az erdélyi országgyűlés összehívása elhalasztott — a Brassó részéről követek utasításának oda, hogy kiszaljanak az államjogi álláspont és a nemzeti területek kiszabását illető javaslati pont érdemleges tárgyalása ellen, s hassanak oda, hogy ama kérdések megoldása hagyassék fen a közelebből egybehívandó országgyűlésnek. Ha ezen érdekekben teendő fellépés nem vezethetne óhajtott eredményre, a brassói követek tartoznak különvéleményt nyújtani be. „Kr. Ztg.”

— Medgyesen katonacselekedő van, a miért szász atyáinkai méltán panaszkodnak, miután az adó nagyságára befizetett. Így vagyunk Kolozsvárt is, a hol az adóhátraleknak büntető rendszabályok melletti felhajtása ismét megkezdődött.

— Három rajxrathkövet életveszélyben. A „N. N.” írja, hogy Stocki, Tarcanowski és Vitalis ruthén rajxrathkövetek, a kik egy szállást tartanak Bécsben, folyó hó 19-dikén éjjelkor lefektük alkalmával a közzénnel fűtött kimenekézt elzárolták, hogy a meleg annál tovább tartson. Reggel Tarcanowski szörnyű fűfájás miatt szerencsére felébredt, s kitántorogva, segélyért kiabált, miután társai öntudatlan kábultan feküdtek ágyaikban. Egy házi aszszony gyors segélyeszközzel járult, s így sikerült megmenteni a szerencsétleneket, a kik kicsibe suht, hogy a szengőz miatt meg nem fultak.

— A „Milt. Zeit.” írja, hogy legközelebből egy új törvény fog világot látni „nemességi törvény” czim alatt, melyben az lesz meghatározva, hogyan lehet jövőre a nemesi állást igénybe venni!

— A magyar írói segélypénztár javára gróf Károlyi György, báró Eötvös József és Rosty Pál három philharmoniai hangversenyt fog rendezni.

— „Restauration vagy Revolutio?” czim alatt tavaly egy röpirat jelent meg, a melynek anonyim szerzőjét nem volt nehéz felismerni. Most ugyanazon szerzőtől „Ausztíriával vagy a nélkül?” czimű röpirat van sajtó alatt, melyből a „P. Hirnök” mutatót is közöl.

— Báró Podmaniczki Armin oly egyetlet indítványoz, mely hazánkban egyes körutakat alakítsa, s gondoskodnék arról, hogy az utazó helyenként jó fogadó s ellátásra találja, s több helyen ügyöknök is tartana. Ugyanez több nyelven szerkesztett utazási könyveket is adna ki.

— Ira Aldridge, a híres néger színész, jelenleg — mint írják — Bukovinában, Cernoviczban vendégszerepel. Cernovicz nincs oly igen messze Kolozsvártól. Vajon nem lehetne megnyerni a világhírű művészt, hogy ránduljon át hozzánk is?

— Lipcséből írják, hogy ottan egy magyar hegedűvirtuozustól az ottani hangversenyekben igen kitűntettek. Neve: Bidó Amália.

— Castelli bécsi poéta meghalálván 1500 darab tubákos pixist hagyott hátra. Örököse azonnal boltot nyithat.

— Szathmárnál a Szamos jege még mozdulatlan áll.

— A „Sz. Hiradó”-ban olvassuk, hogy a pénzügyminiszter egészségi szempontból minden zöld színt készített virágnak és virágresznek behozatalát felfüggesztette.

— Meiningen és Koburg hegek közötti jegyzék-váltáskor, mely a koburg-góthai katonai conventio alkalmával történt, Meiningen hg. megérinté, hogy a Koburg-ház nem minden hercegezt ismeri el az uralkodásra jogosultnak. Most a frankfurti „Zeit” arról értesít, hogy a koburg-góthai államminiszteriumhoz közelebb Meiningennek a Koburg-Koburg hegek uralkodási jogosultsága ellen intézett határozott tiltakozása érkezett, mely tiltakozás azon alapul, hogy nevezett családág alapítója, hg. Szász-Koburg-Gótha Ferdinánd nem egyenrangú házasságot kötött, mivel a Koburg magyar grófi család, a német hegekkel nem egyenrangviszonyu. — Mi úgy tudjuk, hogy gr. Koburgnak ötvenszer nagyobb birtokai voltak, minő egy német hercegség, s ha e család ivadéka portugall király lehetett, alig derogálhat a német — souveraineknek jegyzi meg a „P. Hirnök.”

— „Szózat a marosi ev. ref. megyében partialis tartás megváltása czimén gyakorlatba vett rovatat tárgyalán.” Ezen czim alatt egy röpirat jelent meg itt Gáman János nyomdájában, irta Tollas Károly szövérdi ekkleziája tagja a marosi egyház megyében. E röpiratka erős tollal, de kiméletlen hangon van írva, s úgy látszik következménye egy polemianak, mely a prot. egyházi lapban folyt ezen kérdés felett. Azon szenvedélyes hang mellett, melyet részünkről ezen kérdésben nem pártolhatunk, sok alaposssággal van be-

mutatva, mennyire az ottani ekkleziák romlására vezet az, hogy ők a papságnak partialis zsinat tartása költségére négyszáz forintnak két harmad részét fizetik rovatat után évenként $\frac{2}{3}$ részt a papság borbórván. Ez ott talán a mult évtized elején jött divatba, azelőtt a zsinatokat rendre tartották a jobb ekkleziákban. Azonban csakugyan az ily ekkleziák fogadták el és elemezték a papságot; azt már nem tudjuk, hogy így egy zsinat felkért-e 100 frtba? Az egész kérdésből úgy látszik nagyobb fenék van kerekítve, mintsem a dolog lényege érdemi, mert ha a zsinatot, mint kőbor bíróságot az ekkleziák rendre tartották, kérdés, nem kényelmesebb-e rájuk nézve, hogy amaz egyszerre terhelő elfogadás évenként fizetendő apró részletre számítottassék ki, s a papi székek gyűlése azáltalában a központban M. Váshelyt legyen; a mi ugy a papságra, mint a perlő felekre nézve kényelmesebb. Itt tehát nézetünk szerint csak az a kérdés, ha vajjon ezen zsinattartás megváltásába az ottani ekkleziák és papok jószántából beleegyeznek-e? s azt magukra nézve czél szerűbbnek látják-e, mintsem ha rendre kellene elfogadniok továbbra is a papszéket? Minthogy nincs kizárva az ekkleziák ily nézetének lehetősége, tehát nem lehet az ezt pártoló papokat éppen elkarhozni. Ez csak akkor történhetnék, ha bebizonyítva lenne, hogy az ottani papság ezen rovatalt az ekkleziák akarattja ellen erőszakolja. Ellenben miután úgy hisszük, hogy egy pár ottani lelkész a miatt, hogy ezen megváltás ellen kikel, tiltóztatásnak van kitűve, ez esetben méltán esik Tollas ur kemény megrovása azokra, kik a kezükbe adott papi hatalmat, paptársaik szabad véleményének elnyomására kívánják használni. A megváltás oly kérdés, melynek mellette és ellene is szabad vélekedni; s a melyik mellett van a többség véleménye, az a helyes. Tehát nem szabad senkit akadályozni abban, hogy véleményét kimondja, mert ez esetben amaz eljárást erőszakít, s maga a tény, mely szerint a partialis tartás megváltást, erőszakon alapulnak tünik fel; és ez esetben méltán volna érdemes a legszigorubb megrovásra.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, február 18. A „Dziennik Polski”-nak írják: A parlamenthez a lengyel ügyben külföldi városokból kérvények intéztettek, részint az orosz-halland adóság kifizetése ellen mindaddig, míg Lengyelország függetlensége ki nem lesz mondva, részint pedig az Oroszország által gyakorolt vallásos nyomás ellen. Az angol zsidók egyetértve a frankfurtiakkal, nagyszerű nyilatkozványra készülnek azon bánásmód ellen, melyben lengyelországi hitorsosaiak részesültek. Normanby lord, a „Czas” párisi tudósítása szerint szintén nyújtott be kérvényt a parlamenthez Nottingham részéről a lengyel ügyben.

Franciaország. Páris, febr. 18. A francia lapok valamennyien azon nézetben vannak, hogy az Ausztíria és Poroszország közti vita egyelőre csak diplomatiai, és az is marad. A „Temps” a fősúlyt az ausztíriai követelések száraz és határozott visszautasítására fekteti, különösen a német területek biztosítását illetőleg. A nevezett lap igen helyesen jegyzi meg, hogy a hesseni kérdésben válik el, melyik erősebb, Ausztíria-e vagy Poroszország. A „Debats” a polemia keserű hangját találja figyelemreméltónak. Az „Opinion Nationale” így ír a német viszonyokról: A német szövetség bezejében csupa vetélkedést látunk, féltékenységet, gyűlöletet és nagyravágyást. Mintha a szövetség alkotmányos elemei úgy volnának teremtve, hogy egymás ellen önkénytelen is harcot vívjának. Rendetlenségek belől, s tehetetlenség külfelé, ezek eredményei a feudális viszonyok maradásának védelmére alapított szövetségnek. De ne esünk kétségbe szomszédaink fölött, még csak a víz színtét háborító vihart látunk; de ha a fenékre tekintünk, ott látjuk azon Németországot, mely az Istenkegyelméből való politikai chaosból elő fogja teremteni tudni a német egységet. E czél után törekszik a nemzeti egyetlet, mely a radikál forradalom határain belül marad ugyan, de azért Németországnak mérhetlen szolgálatokat tesz.

Páris, febr. 23. A senatus tegnapi ülésében Napoleon herceg a modern társadalmat Larochejaquelein megtámadásai ellen védelmezé s kijelenté, hogy ő sajtó-szabadságot akar. A „Giornale di Verona” czikkere emlékeztetett, mely Ausztíria által sugaltatva, ugyan azon dolgokat mondja, mint Franciaország clericalis lapjai. A herceg kijelenti, hogy ő Persigny-nek barátja, — azonban ez utóbbinak azt veti szemére, hogy nagyon lassan halad előre. Megjegyzi, hogy Rómában a császárt meggyalázzák; arra emlékeztet, hogy Napoleon Elba szigetéből ezen kiáltások közt tért vissza: „Le a nemesi emigránsokkal, az árulókkal!” (traitres). — (A senatorok papokat értenek.) (prêtres) (Heves félbeszakasztások.)

A herceg így folytatja: „En rām nézve a császárság a külső dicsőség (gloire exterieure), — az 1815. évi szerződések lerontása, — a nagy olasz egység megalakítása, — mely szövetségünk, a nélkülözhetlen belrend, — de szabadsággal, — mindenekelőtt a sajtó szabadságával, — oktatás (instruction) korlátozás s vallási congregatio nélkül, — a tömegek jóléte, — a kegyeskedés, a középkor lerontása. Larochejaquelein-nek s a clericalisoknak azt veti szemükre, hogy ők az Ausztíriai szövetséget, az olasz fejedelmek visszahelyezését, s benn elnyomást akarnak. Thiers-t idézi, ki 1845-ben azt mondta, hogy ő mindig a forradalom pártján lesz; — még ha a kormány a radicaók kezébe fogna is jutni. A herceg hozzáteszi: — „Ebben van véleményem összefoglalva.”

Olaszország. Turin, febr. 16. A hadügyminiszteriumban darab idő óta rendkívüli tevékenységet fejtenek ki. Victor Emanuel király, a francia császár tanácsát követve, főfigyelmét a hadsereg s a katonai intézetek szervezésére fordítja. A különböző városokbeli fegyvergyárakban éjjelnappal szakadatlanul száz meg száz munkás foglalkozik fegyverek készítésével és fegyverreszek öntésével. Ezen kívül magán vállalkozókkal is szerződnek úgy hogy az olasz

királyságban jelenleg 4 vasöntő gyár, 5 fegyvergyár és 12 löpőgyár van, melyet magán vállalkozók vezetnek. Oda munkálkodnak, hogy a nemzetőrséget, egészen fölfegyverezék. Hivatalos tudósítások szerint ugyanis a 25 tartományban a nemzetőrség, a segédsapátokat beleszámítva 727. 870 főből áll. Ezek közül 314, 114 ember mozgó nemzetőrséget képez. Ezen 727, 870 emberből azonban csak 231, 700 nak van fegyvere, tehát még a mozgó nemzetőrség sincs egészen fölfegyverkezve, úgy hogy még 498, 270 fegyverre volna szükség. De a kormány annyi fegyverkészlettel akar birni, hogy szükség esetében az egész nemzetőrséget föl lehessen fegyverezni. Ezért dolgoznak oly szorgalmasan a fegyvergyárakban. A hadsereg és különösen a gyalogság képzése egészen francia minták szerint történik. 54 főtiszt, kik több hó óta Franciaországban időztek, és ott magukat kiképezték, érkeztek már ide, a hadseregben egy képző-testület felállítandó, hogy a sereget francia rendszer szerint betaníthassa. Mi a tengerészetet illeti, gyakorló hajórajokat rendelnek a spezziai kikötőbe, melyek gyakorlati tanulmányokban fognak résztvenni, s így lassankint minden hajórajt betanítanak.

Turin, febr. 17. Bixio tábornok az anconai kikötő ügyében tett interpellatioja alkalmával többek közt ezeket mondá: „Azt hiszem, szerencse volna ránk nézve, ha a háború még pár évig elhalasztatnék. Különb minden rendszertől sem fogtok semmire boldogulni. Rendszereitek dacára sincsen emberetek, pedig a ti kötelességetek volt azokat teremteni. Sem Olaszország, sem a kormány nem tette meg kötelességét. A hadi készletek tíres hang. Fegyverkezniük kell, különben kényszerülve leszünk szövetségeseinket erősen igénybevenni.

Turin, febr. 18. Az „Opinione” azon véleményben van, hogy a további alkudozásoknak Romával, a pápa határozott vonakodása után, a kiegyezés lehetségesítésére nézve többé semmi eredménye nem lehet. Ellenben Olaszországnak mindent meg kell tenni, hogy Franciaország kívánatainak megfelelően s azon érdekek védelmezése tekintetében megnyugtassa, melyek Franciaországnak annyira szívén fekszik. E czélra szükség minden zajos tüntetésekkel felhagyni, miután minden, a mi Franciaországra gyakorolni szándékoltnak nyomás színtét viseli, távolítja az olaszokat Rómától, a helyett hogy közelebb vinné hozzá.

Azon három egyén közül, kik Lavalette marquis élete ellen mérenyt kíséreltek meg, egyik belga, a másik bajor, a harmadik nápolyi olasz. Mind a három, kettő a kísérelt perczében rögtön, a harmadik valamivel később befogatott. Revolverekkel és stilettekkel voltak fölfegyverkezve. Mindhármán a legitimista pártához tartoznak. A rómaiak tömegesen siettek látogató jegyeik beadása által az istentelen kísérelt okozta utálatukat kijelenteni.

Később ismét fogtak el egy gyanus egyént, ki a marquis belső szobáiba lopódzott volt be. Az őta a palotában, hol a francia követ szállva van, folyvást csendőrök őrködnek. A szent Apostolterlen minden este őrjárat czirkál a francia követ tiszteletére teendő tüntetések megállítására. Egy más tüntetésről is van szó, mely Gaeta bevételének évfordulati napjára szándékoltnak; hogy ennek elejét vegye, Goyon tábornok számos őrsapátokat járát a város utcáin.

Róma, febr. 15. Tegnapielőtt esőtörtökön volt az olaszok által meglőtt Borges tábornokért gyászszertartás a jezsuiták temetőjében, melyre valamennyi Rómában tartózkodó, polgári és katonai állapotú nápolyiak megjelentek, a király és királyi hercegek pedig hadsegédek által képviseltették magukat. Voltak ezeken kívül idegenek is, minden nemzetbeliek, jelesen spanyolok és francziák. Tetemeit a kapuczinusok egyházának sírboltjába teszik. — Chivoneról és működéséről egy idő óta semmi sem hallatszik. Valószínűleg a kemény tél, mely a hegyeket vastag hóval borítja, akadályozza őt a cselekvésben.

Németország. Berlin, febr. 19. A „Bresl. Ztg.” írja: A kurhesseni kérdés új stadiumba lépett, azonban még nem lehet megmondani, vajjon a kiegyenlítés, vagy a mélyebb zavar stadiuma-e az. Ugyanis végre megvalósul azon hír, hogy Reebberg gróf hajlandó a választófejedelmi kormányknak az 1831-iki alkotmány visszaállítását ajánlani. A würzburgi tábor természetesen követendi az Ausztíria részéről adott jelszót. Az ide érkezett hírek szerint ezáltal az akarák bebizonyítani, mily szívesen haladnának karöltve Poroszországgal, s valóban a dolognak oly színe van, mintha a nagy-németek azonos jegyzéküknek benyomását szelidíteni akarnák. Azonban a mellékérdékektől eltekintve, az itt a főkérdés, vajjon a würzburgi coalitio komolyan kívánja-e az alkotmányos viszonyok visszaállítását, vagy csak hadicsele az, a szövetségi reformot illető szándékaik előnyére. A hesseni közvélemény nemcsak az 1831-diki alkotmányt, hanem az 1849-iki választási törvényeket is követeli. Ha tehát Ausztíria az egyiket a másik nélkül akarja, a vitát csak halasztja, de meg nem semmisíti. Bernstorff gróf is nyílt kérdésnek mondá a választási törvény ügyét. Azonban binni lehet, hogy a miniszter csak az alkudozások jelen stadiumára való tekintetből szólott annyit elővigyázattal, holott jól értesült körökben tudják, hogy a kormány e részben is szabadelvű politikát követ.

A „Nürnb. Cour.” is egy ehhez hasonló combinationról értesít, mely szerint egy Kurhessenhez intézendő collectiv jegyzékről van szó, melyhez a német kormányok már beleegyezésükkel járultak, s várják, hogy a porosz kabinet is csatlakozni fog.

A porosz követkamrához Kurhessenből egy irat intéztetett, mely tiltakozást tartalmaz a háznak bármínő beavatkozása ellen a fejedelem szent jogaiba. Alá van írva az engelbaichi reactionarius hessegelet ideiglenes elnöke által.

A „Köln. Ztg.” bécsi levelezője szerint azon nézet, hogy a német kérdésben történt újabb fordulatnak semmi más eredménye nem lesz annál, hogy minden a régi állapotban maradjon, úgy látszik nem az igazi. A szövetségi kormányok hozzá látnak, az ügyet minden erejükkel végki-fejlesztésre siettetni. A szövetségi reform kérdése s mellett csak másodrangú, mert az itt eleitől fogva nem czélul, hanem eszközül tekintetett arra nézve, hogy az ausztíriai összbiro-

dalom a szövetség által biztosítottasság. Ugyanezen célja van az Ausztria, s az azonos jegyzéket aláírt hatalmak közt jelenleg folyó alkudozásoknak is. E nézeteknél a bécsi záradék 47. §-át veszik kiindulási alapul, abból származtatván azon jogot, hogy védelmi szövetségre léphessenek bizonyos gyakorlati esetek bekövetkezése esetére. Biztosan számíthatni arra, hogy nem sokára nyilvánossá lesz az az tény, hogy Ausztria és az azonos jegyzéket aláírt államok megegyeztek egymás közt, a „nagy német védelmi rendszer” fölött, melynek tulajdonképi lényege az, hogy a szerződő felek kölcsönösen biztosítsák egymásnak jelenlegi területeiket, tehát az ausztriai összes birodalom status quo-ját is; ezzel pedig a német kérdés természetesen más stadiumba lépett.

Ujabbak. Bécs, febr. 24. Ő Felsége a császár ismét 10,000 főt méltóztatott a m. kir. udvari kancelláriának átadni a magyarországi vízkárosultak segélyezésére.

— A „P. L.”-nak írják Bécsből febr. 23-ról: Gr. Apponyi, kinek pénteken kellett volna innen elutazni, meghoszabította ittmaradását. E körülménnyel azon határozott tény áll kapcsolatban, hogy a magyar országbíró továbbra is hivatalában marad.

— Francia lapok Athenből kapott tudósításai szerint Görögországban nagy izgatottság uralkodik. A király eleinte személyesen akart a csapatok élére állani, de miniszterei nem engedték. A „Pays” nagyon komolynak tartja a helyzetet s fél, hogy a király későn fog engedni. A görög nép új miniszteriumot és kamarákat ohajt. A lázadás nem csak Naupliában ütött ki, hanem a lamiai és argosi helyőrségek is fellázadtak. Athenben attól féltek, hogy az egész hadsereg követni fogja a felkelők példáját.

— Hivatalos forrásokból meríteni szokott porosz lapok legújabb közléseiből a látszik, hogy a porosz kabinet el van határozva egyfelől az olasz királyság elismerését kimondani s Franciaországgal a kereskedelmi szerződést megkötöni; másfelől Kurhessenben egy határozó tennetési lépést tenni. Miben fog állani ez a határozó lépés, természetesen titok.

— Bukurestből tudósítják a „Botschafter”-t: A január 21—23-i zavarok szerzői egyről egyig befogattak s igen szigorú törvény fog felettök láttatni. A törvényszéki elnök utasítást kapott, hogy a legnagyobb szigorral járjon el s 15 évi aknára küldésig terjedő büntetéseket is szabjon.

— Ragusa, febr. 22. A zubii felkelők Mattanovich atyának és kapitányának Spaichnak felmondották az engedelmisséget, s a Montenegrótól függésről semmit sem akarnak tudni.

— A lengyelhatárszélekről sürgönyzik febr. 24-ről: A helytartó parancsa szerint a hadi állapot behozatala előtti kihágásokért többé sem nyomozás, sem befogatás nem fog történni. Felinski általános rokonszenvre talál. A templomokat minden karbeli egyének számára látogatják.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Február 26-kán: Nemzeti kölcsön 80.45. 5 % Metalliques 70.65. Bank-részvény 838.—. Hitel-részvény 201.80. Váltó Londonra 137.10. Ezüst 136.—. Arany 6.54.

Február 24-kén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 71.—. Erdélyi 68.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(497) 1088. 1862. Árverési hirdetmény. (3—3)

Folyó év mártius 12-én délelőtti 9 órakor az alóli pénzügy-igazgatóságnál a tordai fiscalis jószág, minden hozzá tartozó lak és gazdasági épületekkel, és az eddigi szokás s fennálló törvények szerint gyakorlódó koresmálási joggal, hat egymástán következő évre úgy mint: az 1862-ik év július 1-ső napjától kezdve az 1868-ik év június utolsó napjáig, nyilvános árverés útján haszonbérbe fog adni.

Ezen jószág alkateszei felől fölvilágosítást szerezhetni: az alóli pénzügy-igazgatóság levéltárából az illető léltárból.

Haszonbérleti vágyók kötelesek az árverés kezdete előtt 450 frtot, mint a kikáltási ár 10 száztlóját bántapénzül [vadium:] kész pénzben vagy 5%-os államkötelezvényekben az utolsó bécsiörzei érték szerint számítva befizetni, mely a legtöbbet ígérőnek csak is a meghatározott biztosíték [cautio:] letétele és annak elfogadása után, a többi árverezőknek pedig az árverezés végeztével vissza fog adni.

Az árverésben csak oly egyének részesülhetnek, kiknek jó hírnevük, erkölcsi magaviseletük és vagyoni állásuk az árverező bizottmány előtt ösmertes vagy pedig ezen tulajdonságukat az illető hivatalok hiteles bizonyítványa által kimutatják.

Az árverezéstől merőben ki leendnek zárva a gyámnoi engedély nélküli kiskorúak, valamint a bünyenítő kereset alatt állott, elítelt vagy bizonyítékok hiánya miatt feloldozott egyének, mint szintén az álladalmi javak eddigi oly haszonbérlei, kik szerződvényüket megszegtek.

Az árverezés kezdetéig 36 kros bélyeggel szabályszerűleg ellátott, az ajánlkozó kereszt- és melléknevét sajátkezűleg aláírt, az alól megnevezett kerületi es. k. pénzügy-igazgatósághoz címzett bepecsételt írásbeli ígéretek [offert:] is elfogadhatnak, ha azok a fennebb meghatározott bántapénzzel, vagy pedig annak valamely álladalmi pénztárnál befizetéséről szóló nyugtával ellátva leendnek, az azokban felajánlott haszonbérleti összeg számával és betétivel kifejezve leend, és azon nyilatkozatot tartalmazandják, hogy az ajánlkozó nagykorú s az árverezéshez a fennebbiek szerint feljogosított oly egyén, ki a haszonbérleti jószág alkotásait ösméri, s magát az árverési és szerződvényi feltételeknek, melyek előtte ismeretese, minden kifogás nélkül aláveti.

A társulati írásbeli ajánlatoknak az érintettek kivül még magában kell foglalni azon nyilatkozatot, hogy ajánlkozók között t. i. egy mindenkiért és mindenik egyért kötelezik magokat a haszonbérleti és szerződvényi feltételek teljesítésére, valamint azon egyén nevét is, kinek a haszonbérleti tárgy átadandó.

Azon esetben, ha a szóvalti és írásbeli legmagasabb ajánlatok egyenlők lennének, az árverezésnél tett utolsó szóbeli legtöbbet ígért elönnnyel bírand, egyenlő írásbeli ajánlatoknál az elsőseget sorshuzás határozzandja meg; hiányos írásbeli ajánlatokra pedig semmi tekintet nem leend.

Egyszersmind figyelmeztetik minden hasznbérleti vágyó, az illető jószág és hozzátartozó épületek jelen állapotáról az árverezés előtt magának annyival inkább tökéletes tudomást szerezni, mivel későbbre semmimert kifogásnak hely nem adatand.

A haszonbérleti és árverési feltételek az árverés kezdete előtt fel fognak olvastatni, s addig is úgy a tordai sóhivatalnál mint az alábbjelölt pénzügyigazgatóság levéltárából oszthatlan megtekinthetők.

A kolozsvári es. k. kerületi pénzügyigazgatóság, februarius 19-én 1862.

(489) Sz. 131 1862. HIRDETMEY. (3—3)

Sz. k. Erzsébethváros tanácsa által tudtúl adatik mindenkinek, miszerint idevaló elbálozott kereskedő Szenkovics Miklós hitelezői lehető kereseteinek békés kiegyenlítés utján kiigénylések mai napon a nevezett kereskedő árvaának gyámnoka Lukács Antal ur kérésére megengedtetett, és hogy ezen eljárásnak vezényletével Nuridsány Bogdán és Ötvös János tanácsos urak bizáltak meg, minek következtében minden hitelező urak ezennel fölszólíthatnak, hogy nevezett Szenkovics Miklós hagyatéka ellen bármely törvényes jognál fogva lehető követeléseit, melyek hiteles okadatokkal bebizonyítandók, jövő április hó 10-éig a fenn megirt tanács biztosok előtt annyival inkább írásban jelentsék be, mivel a békés kiegyenlítés létrejöttével a kiegyenlítési tárgyalás alá vonatot jóköből kiegyenlítésétől annyiban, a menyinyben keresetük záloglasi joggal ellátva nincsen elesnek és a hagyaték a bejelentést elmulasztott hitelezők részéről igénybe veendő kötelezettségtől föl fog oldoztatni. Sz. kir. Erzsébethváros tanácsa 1862-ik év február 11-én tartott üléséből.

(491) 618 1862. I D E Z É S. (3—3)

A kolozsvár sz. kir. városi törvényszék részéről, a Hudicsa Ferencz, Anna és János, jelen szám alá beadott kérvényük folytán közhírré tétetik, miképp kolozsvári származásu nagy korúvá vált testvérök Hudicsa Károly Mihály, kinek 1836-tól fogva holtartózkodása tudva nincs, oly figyelmeztetéssel idéztetik, hogy ennek ezen lapban első megjelenésétől számítandó egy év alatt, 400 frtot ezüstben, vagy 420 frtot o. é. tevő örökleti tőkéjének és esetleges kamatjának kezéhez vétele végett, ezen törvényhatóság előtt jelenjék meg, vagy életben léte iránt e hatóságot értesítse; mert ellenkező esetben említett öröksége, melyre nézve gondnokul helybeli ügyvéd Csulak Dániel ur, ezennel kineveztetik: holtnak fog broilag nyilvánítani, s örökleti és illető örökösök között felosztatni.

Sz. kir. Kolozsvár városi törvényszékének 1862 január 29-én tartott üléséből kiadta Gothárd József főjegyző.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

Mai számunkhoz egy félív melléklet van csatolva.

(488) Tan. sz. 217. 1862 Hirdetmény. (3—3)

Nemes N.-Enyed városának 1-ső házszám alatti piaci emeletes vendégfogadója idei Szentgyörgy napjától kezdőleg 3 = három egymástán folyó évekre 1862-ik év martius 24-én d. e. 9 órakor a Tanács termében nyilvános árverés mellett haszonbérbe fog adni. A haszonbér tárgyai és föltételei a Tanács irodájában naponta megtekinthetők, melyre az árverezni kívánók a jelen haszonbéri 1301 osztrák forint 10 százalékjának, mint bántapénznek előre leendő letétele mellett ezennel meghivatnak.

Nemes N.-Enyed városa Tanácsának 1862-ki február 4-én tartott üléséből kiadta: Török József aljegyző.

NEM HIVATALOS.

(499) Közhírré tétetik, hogy az Ó-várban 246 számú Trándafir házban, a legillendőbb áron koszt adatik, akár ott éve, akár házhoz hordva. — Azért a kiknek szükségük lesz, jelentsék magokat a házmasternél jó idején, hogy a hónap elejével megkezdhesék havi kosztjaikat. — Az ételek izletességéről azok is bizonyíthatnak, kik február elejével jelentették magokat. — Kolozsvártt, február 22-kén 1862.

(503) ELŐLEGES FIGYELMEZTETÉS fogbajokban sinlődők számára. (1—3)

A közszeretetet s méltánylást kivívt bécsi fogorvos

B L A U,

mint eddigelé úgy az idén is július, augusztus és szeptember hónapokat Erdélyben fogja töltetni, ideiglenes lakásul Brassót, Szebent, Maros-Vásárhelyt és Kolozsvártt tűzvéni ki magának, mely idő alatt minden fogbajokban sinlődőknek szolgálatját ajánlja. — Helyenkinti mulatásáról ugyanezen újságlap által fog a t. cz. közönség annak idejében értesített, mire minden fogbetegek ezennel figyelmeztetnek.

(504) Gazdasági vetőmagvak Kolozsvártt KOZÁK EDE fűszerkereskedésében (1—1)

ugymint: magyar luczerna, francia luczerna, löher steier Klée, török baltaczim Esparsett, Raigrás, Timotfű, mohar, bükköny, burgundi répa legnagyobb-féle, tarlórépa, ákácza, szederfa; továbbá VETEMÉNY MAGVAK.

Kartifol nyári és téli; fehére Kaposzta nyári és téli; veres Kaposzta téli; Olasz-káposzta nyári téli. Korelábe nyári és téli. Hónapos Rettek veres, fehére, sárga. Téli Rettek. Murok. Ugorka jókori. Borsó jókori. Nádméz-borsó. Pet ezelyem. Zeller nagyféle. Hagyma fehér és veres. Spinóth. Antivia Saláta. Paradicsom alma. Procoli.

STEIER FÜNEDV mell-betegeknek.

Ára egy üveggel használati utasítással 87 kr.

Az ugynevezett „Krombholziána” vagy

Krombholz gyomorerősítője,

a legjelesebb gyomorerősítők egyike, kiválóan ajánlatos utazóknak, hegyek közé vagy vadászatra kirándulóknak. Ára egy üveggel 52 kr.

ENGELHOFFER G. J.

gyógyerejű havasi növényekből készült

izom- s ideg-essentiája.

Egy üveggel 1 frt.

Dr. Calloud, Geleszta Zelti egy skatulya használati utasítással 30 kr. Dr. Koch, Növény Bonbonja köhögés ellen egy skatulya 40 kr.

Szeidlitz porok egy skatulya 1 frt.

Kapható Kolozsvártt KOZÁK EDE Katonához címzett fűszerkereskedésében.